

JÄRVA VALLAVOLIKOGU

OTSUS

EELNÕU

Albu Põhikooli, Aravete Keskkooli ja Ambla-Aravete Kooli tegevuse ümberkorraldamine

Järva-Jaani

20.02.2023 nr 1-4/2023/27

Otsus võetakse vastu koolieelse lasteasutuse seaduse § 33 lõike 1 ja lõike 2 punktide 2 ja 3, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 80 lõike 2, haldusmenetluse seaduse § 75 ja halduskohtumenetluse seadustiku § 40 ja § 46 alusel.

Järva vallas on 2023. aastal kaheksa üldhariduskooli. Viimased muudatused koolivõrgus toimusid 2022. aasta märtsis. Muudatused koolivõrgus olid seotud peamiselt rahvastiku vähenemisega vallas. Ambla-Aravete Kooli ja Aravete Keskkooli puudutasid järgmised otsused: Järva Vallavolikogu 24.03.2022 otsus nr 26 sätestab, et 1. septembrist 2023 on Aravete Keskkooli tegutsemise vorm põhikool, kus õpe toimub I, II ja III kooliastmes. Järva Vallavolikogu 24.03.2022 otsusega nr 24 korraldati 1. septembrist 2022 ümber Ambla-Aravete Kooli (registrikood 75003447) tegevus. Otsus sätestab, et 1. septembrist 2024 on Ambla-Aravete Kooli tegutsemise vorm põhikool-lasteaed, kus õpe põhikoolis toimub I ja II kooliastmes.

Järva valla arengukava 2022-2030 lisas 1. Toimekeskkonna lühiülevaade (allikas: [Jarva valla toimekeskkonna lühiülevaade.pdf \(riigiteataja.ee\)](#)) on esile toodud, et põhihariduse kui kohustusliku hariduse edasisel arendamisel on vajalikud muutused, sest õpilaste arvu silmas pidades on vallas liiga palju põhiharidust võimaldavaid asutusi, kus töötab poole rohkem klassikomplekte, kui laste arv optimaalselt võimaldab.

Eesti haridusvaldkonna arengukavas 2021–2035 (allikas: [Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035 | Haridus- ja Teadusministeerium \(hm.ee\)](#)) on üheks olulisemaks strateegiliseks eesmärgiks seatud kvaliteetset haridust pakkuva, kaasava ja kestliku õppeasutuste võrgu ja taristu kujundamine selleks, et haridus oleks kättesaadav eri sihtrühmadele ja õppekeskkond toetaks nüüdisaegset õpikäsitust. Järva valla põhjapiirkonnas tegutseb kolm põhikooli ja neli koolieelse lasteasutuse tegevuskohta vähem kui 20 km raadiuses. Senine osaline ümberkorraldamine on koolid ja lasteaiad viinud ühtse juhtimise alla, kõik lasteaiategevuskohad on koolide juurde liidetud. Nii on tekkinud olukord, kus üks asutus tegutseb mitme erineva seaduse alusel, juhtimine on muutunud ebaratsionaalseks ja põhikooli on laste arvu kohta liiga palju, sest kolmanda kooliastme õppekava täitmine ja kaasaegsete õppemeetodite kasutamine eeldab klassis õpilasi üle kümne. Albu Põhikoolis, Aravete Keskkoolis ja Ambla-Aravete Koolis põhikooli osas kokku õpib 260 last, õpilaste jagunemine kolme kooliastme vahel on enam-vähem võrdne, seega, kui arvutada siit edasi keskmine klassi täituvus piirkonnas, tuleb klassi täituvuseks umbes 28 õpilast, mis eeldab maksimaalselt kahe klassikomplekti moodustamist. Hetkel on vaadeldavas, Järva valla põhjapiirkonnas, klassikomplekte kolm (või eriklasside puhul ka neli).

Juhtimist jälgides on lasteaiad paraku kaotaja osas, sest juhtide tähelepanu kulub pigem koolide igapäevatöö korraldamisele. Koormused on jaotunud ebaühtlaselt, juhtidel tuleb järgida paralleelselt mitut erinevat seadust ja olla kursis mitme erineva tasandi töökorraldusega. Näiteks Albu Põhikooli ja Aravete Keskkooli juhtimise ühendamisel oli juhil ülesanne korraldada töö neljas hoones ja kolmes vanusegrupis, kusjuures igale vanusegrupile (lasteaiad, põhikool, gümnaasium) on seadus ette näinud erineva lähenemise ja kehtib erinev õppekava, mis annab õppekorraldusele kolm erinevat sihiseadet. Õppekavad on väga erinevad, sest laste eri vanuses on õppimise korraldamine lähtudes lapse psühholoogilisest arengust omanäoline. Ümberkorralduse käigus on võimalik juhtimiskoormust ühtlustada. Laste ja nende vanemate jaoks jäävad senised tegevuskohad toimima, kuid muutub asutuse nimi ja juhtimine.

Koolivõrgu ümberkorraldamise võimalusi kaaludes on arvestatav asutustelt endilt ja lapsevanematelt tulnud tagasiside, et mõistlik on kõikidele piirkonna lastele ühtlaselt kvaliteetse hariduse tagamiseks liita omavahel sama tasandi haridusasutused: koolid kooliga ja lasteaiad lasteaiaga. Koolivõrgu ümberkorraldamise vajadust ja võimalusi kaaludes oleme analüüsinud kavandatavate muutuste mõju hariduse kvaliteedile: nii võimalusi parandada ümberkorralduste abil hariduse kvaliteeti praegu kui ka vajadust tagada muutuvates tingimustes kvaliteetne haridus kaugemas tulevikus. Haridusvõrgu optimeerimise eesmärk on lisaks rahalisele kokkuhoiule ka olemasolevate õpetajate tööjõukulude targem kasutamine, et tagada õpilastele kvaliteetne ja kestlik haridus, õpetajatele täiskoormus, tööd väärtustav palk ning mõistlik töö- ja palgakorraldus.

Praeguse kolme asutuse asemele jääb asutuste ümberkorraldamise tagajärjel üks kolme tegevuskohaga põhikool ja üks nelja tegevuskohaga lasteaiad, kus sama ressursi ja eelarve piires on töökoormuseid parem jagada. Samuti on ühiselt võimalik paremini korraldada õpilastele tugiteenuseid ning erinevate tegevuskohtade personali omavahelist koostööd.

Kvaliteetse õppe vältimatuks eelduseks on kvalifitseeritud, oma ainevaldkonnas professionaalsete õpetajate olemasolu. Kvalifitseeritud õpetajad on endiselt oodatud ka ühendkooli. Praegustes koolides on kvalifitseeritud õpetajaid keskmiselt 65%, palju on üheaastase lepinguga õpetajaid. Õppe kvaliteedi analüüsimisel on lisaks oluline arvestada, et erinevates kooliastmetes on õppe sisule ja õpikeskkonnale ka mõnevõrra erinevad ootused. Esimeses ja teises kooliastmes (1.–6. klassis) õpetab lapsi peamiselt klassiõpetaja, lapsed vajavad õppimisel täiskasvanu vahetut suunamist ja juhendamist ning heade õpitulemuste saavutamiseks on väga olulisel kohal turvaline koolikeskkond, kus õpilaste ja õpetaja vahel on head ja toetavad suhted. Kolmandas kooliastmes (7.–9. klassis) suureneb õpilaste eneseregulatsiooni ja iseseisva õppimise võime ning nad vajavad vastutuse võtmise ja katsetamise kogemusi. See tähendab, et õpilastel peab koolikeskkonnas olema piisavalt valikuid ja iseotsustamise võimalusi, sh nt võimalused tegeleda erinevate huvialadega. Kolmandas kooliastmes lisanduvad mitmed uued õppeained, mis eeldavad spetsiifilisemat õppekeskkonda (nt keemia- ja füüsikakabinet), mille kaasajastamise korral on võimalik jääda õppe korraldamisel ühe tegevuskoha piiresse.

Põhikooli ajal muutuvad suhted eakaaslastega väga oluliseks ning lähtudes lapse arengu perspektiivist on tähtis, et tal oleks koolis ühiste huvide ja väärtustega sõpru. Samas tuleb paindlikkuse, kohanemisvõime ja sotsiaalsete oskuste arenguks tagada õpilastele võimalused kogeda uusi olukordi ja suhelda erinevate inimestega.

Rahandusministeeriumi omavalitsuste finantsolukorra indeksi (allikas: Microsoft Power BI) kohaselt on 2022. aasta andmete alusel Järva valla finantsolukord halb. Kolmes põhikoolis võrdsete võimaluste pakkumine hariduse kvaliteedi tagamiseks 20 km raadiuses ei ole enam rahaliselt võimalik. Vallavalitsus ja volikogu lähtuvad koolivõrgu korrastamisel analüüsides ja riiklikust haridusstrateegiast ning vaatlevad koolivõrku vallaüleselt. Õpivõimaluste vastamiseks ühiskonna ja tööturu vajadustele on kohalikul omavalitsusel oluline tagada kodulähedane

alusharidus ning tagada kodulähedane õpe vähemalt põhikooli esimeses ja teises kooliastmes. Kahaneva rahvastikuga piirkondades tuleb kolmanda kooliastme õpe tagada vähemalt omavalitsuse suuremates keskustes, kindlustada vajaduse korral õppes osalemist toetavad teenused ja transport.

Haridusasutuste tegevuse ümberkorraldamise tulemusena on koolil võimalik laste vanuselist jaotuvust ja erivajadusi arvesse võttes õppetööd korraldada nii, et tagatud oleks nii õppe kvaliteet kui õpikeskkonna kujundamise ressursi optimaalne jaotamine piirkonnas. Kooli tegevuskohtade vahel on tagatud koolitransport, õpilased saavad liikuda piirkonnas ka õppetöö järgselt huviringidesse kooli teise tegevuskohta.

Ühelt poolt on kohalikul omavalitsusel kohustus kooli pidada, kuid teiselt poolt peab koolivõrgu korraldamisel silmas pidama rahvastiku arvu muutusi ja piiratud ressursse. Kohalikul omavalitsusel on koolide ümberkorraldamisel kaalutlusruum. Lasteaedade ühinemisel saab juhtkond keskenduda laste üldoskuste kujundamisele õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides, tegevuse aluseks on koolieelse lasteasutuse seadus ja koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. Sisuline töö neljas õppekohas on ühistel alustel korraldatud ja suunatud. Koolide ühinemisel tekib vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslus piirkonnas, mis toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks ning annab koolile võimaluse senisest paremini ressursse planeerida. Jääb võimalus säilitada ja arendada edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Albu Põhikooli hoolekogule, kes andis koosolekul 27.02.2023 järgmise arvamuse: *Otsus on tehtud kiirustades ning planeeritud kokkuhoidu vallale ei ole piisavalt analüüsitud; kokkuhoiukohti tuleks leida mujalt, mitte hariduse pealt. Hoolekogu ettepanek on lükata haridusvõrgu muutmine ehk koolide ja lasteaedade liitmine edasi põhjendusega, et vald peaks kaaluma alternatiivseid kokkuhoiukohti ning ette valmistama ja vastu võtma haridusstrateegia.*

Vastuseks hoolekogule nõustume, et vallavalitsuse ülesanne on leida kokkuhoiukohti kõikides tegevustes, kuid haridusvõrgu korrastamine on möödapääsmatu ja koole liites suudame tagada kogukondadele ja koolidele tegevuskohtades võimalused laste arvu arvestades hariduse andmise jätkamise. Haridusstrateegia koostamine on alusjärgus ja hõlmab endas eelkõige haridusvaldkonnas tegutsevate osapoolte kokkulepet ja tulevikunägemust ning põhimõttelist sisulist hariduse eesmärgistamist ja nüüdisaegse õpikäsitluse tõlgendamist valla koolides. Haridusstrateegia koostamise protsess on planeeritud esialgu aastapikkuseks ja ei võrdu koolivõrgu- ega kokkuhoiukavaga.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Albu Põhikooli õpilasesindusele, kes andis oma koosolekul 07.03.2023 järgmise arvamuse: Albu õpilasesindus arvab üksmeelselt, et koolide liitmine on vajalik ja kõik õpilasesinduse liikmed on selle poolt.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Albu Põhikooli õppenõukogule, kes oma koosolekul 08.03.2023 (protokoll nr 3) andis järgmise arvamuse:

1. Haridusasutuste tegevuse ümberkorraldamise tulemusena on koolil võimalik laste vanuselist jaotuvust ja erivajadusi arvesse võttes õppetööd korraldada nii, et tagatud oleks nii õppe kvaliteet kui õpikeskkonna kujundamise ressursi optimaalne jaotamine piirkonnas. Kooli tegevuskohtade vahel on tagatud koolitransport, õpilased saavad liikuda piirkonnas ka õppetöö järgselt huviringidesse kooli teise tegevuskohta.

Kolmandas kooliastmes lisanduvad mitmed uued õppeained, mis eeldavad spetsiifilisemat õppekeskkonda (nt keemia- ja füüsikakabinet), mille kaasajastamise korral on võimalik jääda õppe korraldamisel ühe tegevuskoha piiresse.

Antud lõike ja kogu dokumenti lugedes tekib tunne, et reformi eesmärk on ka Albu Põhikooli kolmas kooliaste sulgeda. Loodame, et see nii siiski ei ole. Lisaks on läbi mõtlemata kogu transpordi osa. Kas õpilaste transportimine mingiteks tundideks teise kooli on majanduslikult otstarbekas?

Vastuseks õppenõukogu arvamusele: Koolide liitmise eesmärgiks ei ole Albu tegevuskohas kolmanda kooliastme sulgemine. Eesmärgiks on põhikooli osas piirkonnapõhiselt paindlikum töökorraldus, juhi töökoormuse optimeerimine ja ressursside mõistlik kasutus.

Transpordi korraldamisel tehakse pidevalt tasuvusarvestusi. Ajas muutuvad nii sõidukid kui sõidukulud. Hetkeolukorras ei ole vajalik õpilasi täiendavalt transportida. Tulevikus võib seda ette tulla ja siis kalkuleeritakse kulutused kindlasti enne otsuse tegemist läbi kooli ja pidaja koostöös. Koolibussiliinide vajadus vaadatakse läbi igal sügisel ja vajadusel tehakse ümberkorraldusi.

2. Praegu töötavad kolm asutust, muudatuse tagajärjel tekib üks kolme tegevuskohaga kool ja üks nelja tegevuskohaga lasteaed, kus sama ressursi ja eelarve piires on töökoormuseid parem jagada.

Eelnevalt oleme kohtunud vallavalitsuse esindajatega, kes on välja öelnud, et reformi eesmärk on kokkuhoid, samas õpetajate ja õpilaste jaoks justkui ei muutu midagi. Saame aru, et olukord on halb ja muutusi on vaja. Siiski jääb lõpuni arusaamatuks, mille arvelt ja kui palju reformi läbi viies kokku hoitakse.

Vallavalitsuse esindajad on välja öelnud kohtumistel, et valla majanduslik seis ei ole väga hea ja seega peame mõtlema kõik koos, kuidas kokku hoida. Koolide liitmise eesmärk on eelkõige põhikooli osas piirkonnapõhiselt paindlikum töökorraldus, kvalifitseeritud õpetajate tagamine koolis, juhi töökoormuse optimeerimine ja ressursside mõistlik kasutus.

3. Kokkuvõtteks: dokumendis esineb vigu ning eelnõust võib välja lugeda, et tuleviku eesmärgiks on Albu Põhikooli III kooliastme sulgemine, millega õppenõukogu ei nõustu. Kaks maja toimivad hästi ka praeguse töökorralduse juures. Albu Põhikool soovib säilitada enda eripära (seda ka pärast liitumist). Õppenõukogu liikmed oleks soovinud, et kogu protsess oleks olnud rahulikum, kollektiividel oleks rohkem aega kogu edasine töökorraldus läbi mõelda, et maandada hirne ja ebakindlust.

Albu Põhikooli õppenõukogu seisukoht, et dokumendis esineb vigu, ei ole õppenõukogu poolt põhjendatud, st on paljasõnaline. Dokument on koostatud vastavuses haldusmenetluse seaduse, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja koolieelse lasteasutuse seadusega. Eelnõu eesmärk ei ole Albu koolis kolmanda kooliastme sulgemine. Albu Põhikooli traditsioonid säilivad ka peale liitumist. Siinjuures on oluline taas välja tuua, et koolivõrgu ümberkorraldamise võimalusi kaaludes arvestati asutustelt endilt ja lapsevanematelt tulnud tagasisidega, et mõistlik on kõikidele piirkonna lastele ühtlaselt kvaliteetse hariduse tagamiseks liita omavahel sama tasandi haridusasutused: koolid kooliga ja lasteaiad lasteaiaga. Nõustume õppenõukoguga, et kogu protsess on olnud osade inimeste jaoks kiire, kuid otsuse tegemisel tuleb arvestada seadusega sätestatud tähtaegadest. Kuna liitumine iseenesest jõustub uuest õppeaastast, siis on aega harjuda ja rahulikult ühiste põhimõtete ja töökorralduse võimalike muutuste üle otsustada. Ühine põhimääruse koostamine on kindlasti olnud protsessile innustav algus.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Ambla-Aravete Kooli hoolekogule, kes püstitas oma koosolekul 22.02.2023 (protokoll nr 1) järgmised küsimused ja kujundas arvamuse:

1. Kuidas paraneb ümberkorralduse käigus hariduse kvaliteet praegusega võrreldes? Konkreetne näide.

Lähtudes lapse arengu perspektiivist ja nüüdisaegsest õpikäsitlusest on oluline koostööoskuste ja paindliku ellusuhtumise arendamine. See on võimalik vaid paljude eakaaslastega kollektiivis, mis loob võimaluse enda võrdlemiseks teiste omavanuste lastega.

2. Põhikooli ajal muutuvad suhted eakaaslastega väga oluliseks ning lähtudes lapse arengu perspektiivist on tähtis, et tal oleks koolis ühiste huvide ja väärtustega sõpru. Samas tuleb paindlikkuse, kohanemisvõime ja sotsiaalsete oskuste arenguks tagada õpilastele võimalused kogeda uusi olukordi ja suhelda erinevate inimestega.

Küsimus: kas siit võib välja lugeda, et 6 klassilised koolid ei ole tegelikult mõttekad? Sest peale 6. klassi vajab õpilane taas muutust, kooli vahetust, kus lõpule viia põhikooli haridus.

Lõik ei edasta mõtet, et 6-klassiline kool ei ole mõttekas. Muudatused on elu loomulik osa.

3. Haridusasutuste tegevuse ümberkorraldamise tulemusena on koolil võimalik laste vanuselist jaotuvust ja erivajadusi arvesse võttes õppetööd korraldada nii, et tagatud oleks nii õppe kvaliteet kui õpikeskkonna kujundamise ressursi optimaalne jaotamine piirkonnas. Kooli tegevuskohtade vahel on tagatud koolitransport, õpilased saavad liikuda piirkonnas ka õppetöö järgselt huviringidesse kooli teise tegevuskohta.

Kas koolil on struktuuris oma buss ja bussijuht või mismoodi see reaalselt välja nägema hakkab? Bussitranspordi korraldamisega ja selle efektiivsemaks ja vajaduspõhisemaks muutmisega tegeleb vallavalitsus pidevalt. Uutes tingimustes vaadatakse koolijuhi ettepanekud koolitranspordi korraldamisel üle ja leitakse juba konkreetsetele juhtudele lahendusi. Käesoleva otsusega ühendatakse koolid üheks asutuseks, millel on kolm tegevuskohta. Otsusega ei muudeta kehtivat koolitranspordi korraldust, mida vald korraldab vastavalt õigusaktides sätestatule.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Aravete Keskkooli õpilasesindusele, kes andis oma koosolekul 08.03.2023 järgmise arvamuse:

1. Neljateistkümnest õpilasesinduse liikmest ei ole otsuse eelnõuga ehk kolme kooli liitmisega nõus kaksteist liiget. Põhjenduseks toodi, et noored soovivad oma kooli eraldi asutusena säilimist ja sellesse sajaprotsendilist panustamist. Õpilasesinduse liikmed ei näe, mis kasu koolide liitmine toob. Pigem nähakse ohu, et kui õpetajad ja personal end nii mitme kooli vahel jagavad, siis lõpuks õpilased kannatavad.

Albu ja Aravete koolid on juba aastaid tegutsenud ühise juhtimise all. Samuti jagatakse juba täna koolide vahel õpetajaid. Koolide liitmine õpetajate ja juhi tasandil ei olegi õpilastele igapäevaselt nähtav ja liitmise vajadus mõistetav. Koolide liitmine ei ohusta õpilasi, kuid õpetajate vaimne tervis, kes täna erinevates koolides erinevate juhtidega töötavad ja pidevalt muutumisprotsessis osalevad, on ohustatud.

2. Kaks noort esitasid arvamuse, et nad soovivad koolide liitmisest tulenevaid plusse ja ka miinuseid konkreetsete faktidena lugeda.

Koolide liitmisest tulenevad plussid ja miinused on välja toodud otsuse eelnõu selgitavas osas, otsuse eelnõu on õpilasesindustele saadetud arvamuse andmiseks.

Otsuse eelnõu saadeti Aravete Keskkooli õppenõukogule, kes 07.03.2023 andis oma koosolekul (protokoll nr 3, 7.03.2023) otsuse teksti suhtes järgmise arvamuse:

1. Albu Põhikooli, Aravete Keskkooli ja Ambla-Aravete Kooli põhikooli osas kokku õpib 260 last, jagunemine kolme kooliastme vahel on enam-vähem võrdne, seega tuleb klassi täituvuseks umbes 28 õpilast, mis eeldab maksimaalselt kahe klassikomplekti moodustamist. Hetkel on Järva valla põhjapiirkonnas klassikomplekte vanuseastmes kolm või neli.

Otsuse täiendatud tekst: Albu Põhikoolis, Aravete Keskkoolis ja Ambla-Aravete Koolis põhikooli osas kokku õpib 260 last, õpilaste jagunemine kolme kooliastme vahel on enam-vähem võrdne, seega, kui arvutada siit edasi keskmine klassi täituvus piirkonnas, tuleb klassi täituvuseks umbes 28 õpilast, mis eeldab maksimaalselt kahe klassikomplekti moodustamist. Hetkel on vaadeldavas, Järva valla põhjapiirkonnas, klassikomplekte kolm (või eriklasside puhul ka neli).

2. Praeguse kolme asutuse asemele jääb asutuste ümberkorraldamise tagajärjel üks kolme tegevuskohaga põhikool ja üks nelja tegevuskohaga lasteaed, kus sama ressursi ja eelarve piires on töökoormuseid parem jagada. Samuti on ühiselt võimalik paremini korraldada õpilastele tugiteenuseid ning erinevate tegevuskohtade personali omavahelist koostööd. Kuna uue koosseisude tabeli järgi (mis peaks kehtima hakkama 1. aprillist) on ühendasutuse tugipersonali hulk väiksem kui seda oleks eraldi asutustel, siis tegelikult ei tagata paremaid tugiteenuseid.

Juhime tähelepanu sõnapaarile *paremini korraldada*, mis ei tähenda personali arvu suurendamist. Kooli juht esitab vallavalitsusele kooskõlastamiseks kooli ametikohtade põhjendatud koosseisu. Antud otsus ei ole seotud kooli ametikohtade koosseisu ning tugiteenuste tagamise üle otsustamisega, õppenõukogu sellekohane arvamus võetakse teadmiseks.

3. Kolmandas kooliastmes lisanduvad mitmed uued õppeained, mis eeldavad spetsiifilisemat õppekeskkonda (nt keemia- ja füüsikakabinet), mille kaasajastamise korral on võimalik jääda õppe korraldamisel ühe tegevuskoha piiresse. See on tõesti võimalik, kuid Aravete kooli varasema kogemuse põhjal väga keeruline teostada tunniplaanide ühildamise seisukohalt. Lisaks on täna transpordihinnad nii kõrged, et ilmselgelt on odavam maksta õpetajale palka, tellida bussitransport.

Eestis on koole, kus kasutatakse selliseid võimalusi. Transpordihinnad on ajas muutuvad. Kindlasti tuleb iga variant õppetööd korraldada põhjalikult läbi mõelda ja ilmselget ei saa täna midagi olla, arvestades tulevikku. Juhime tähelepanu sõnapaarile *on võimalik*. Otsusega ei otsustata, et kolmandas kooliastmes toimub õpe ühes kooli tegevuskohas, viidatakse võimalusele nii korraldada. Kooli tööd juhib direktor, kelle otsustada on õppetöö korraldus koolis.

4. Koolide ühinemisel tekib vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslus piirkonnas, mis toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks ning annab koolile võimaluse senisest paremini ressursse planeerida, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone. Millele tuginedes väidate, et asutuste ühendamise aitab kooli traditsioone säilitada?

Käsitleme traditsiooni kui olemuslikult ajalist pidevust, sellega tähistatakse põlvest põlve edasiantavat ilmingut või pärandatud kommet, tava. Traditsioon kui sotsiaalne nähtus on oma olemuselt sümboolne konstruktsioon, mis pole orgaaniliselt määratud ega ette antud, vaid kujutab endast mineviku tõlgendamist olevikus. Kaasajal ei lähtuta enam traditsiooni käsitlemisel tavaarusaamast, nagu kanduks ajas edasi nähtuste, arusaamade ja kommete jätkuvalt muutumatu tuumik, vaid nähakse minevikulise ainese sümboolset representatsiooni, selle uuesti loomist või leiutamist käesolevas hetkes. Välja kujunevad traditsioonid, mis on kogukonnale tõeliselt olulised ja säilitamist väärt.

5. Kooli tegevuskohtade vahel on tagatud koolitransport, õpilased saavad liikuda piirkonnas ka õppetöö järgselt huviringidesse kooli teise tegevuskohta. Meie ettepanek on üle vaadata koolitransport, et väljumisajad oleksid mõistlikud. Hetkel nt Ambla taga elav laps peab 6.50 bussile minema, et kaheksaks Aravetele kooli jõuda. Aravete Keskkoolis on keeruline ringe planeerida, sest kell kolm lähevad bussid ja pärast seda lapsed koju ei saa. Seda ulmelisem tundub

mõte, et lapsed hakkavad bussidega sõitma teistesse koolidesse huviringidesse. Mõte iseenesest on hea ja see on ka see, kuhu suunas riik soovib, et me läheksime, kuid siin on vaja kindlaid konkreetseid samme, et see teoks saaks (hoolimata sellest, kas koolid ühinevad või mitte)

Bussitranspordi korraldamisega ja selle efektiivsemaks ja vajaduspõhisemaks muutmise tegeleb vallavalitsus pidevalt. Uutes tingimustes vaadatakse koolijuhil ettepanekud koolitranspordi korraldamisel üle ja leitakse juba konkreetsetele juhtudele lahendusi. Käesoleva otsusega ühendatakse koolid üheks asutuseks, millel on kolm tegevuskohta. Otsusega ei muudeta kehtivat koolitranspordi korraldust, mida vald korraldab vastavalt õigusaktides sätestatule.

6. Praegu töötavad kolm asutust, muudatuse tagajärjel tekib üks kolme tegevuskohaga kool ja üks nelja tegevuskohaga lasteaed, kus sama ressursi ja eelarve piires on töökoormuseid parem jagada. Eelnevalt oleme kohtumistel vallavalitsuse esindajatega ja ka antud dokumendist välja lugenud, et reformi üks eesmärkidest on ka kokkuvõtte. Kas asutustele jääb sama eelarve? Kui jah, siis kust tuleb kokkuvõtte?

Kokkusaamistel on vallavalitsuse liikmed rõhutanud, et rahaline kokkuvõtte ei ole ainuke eesmärk. Asutuse eelarve projekti koostab asutuse juht lähtudes uuest olukorrast. Liitumisaastal eelarve majandusosa summeeritakse, eraldi vaadatakse üle õpetajate koosseisud.

7. Kokkuvõtteks: Eelnõus on palju väiteid, mis ei tugine faktidel või on lausa väärad. Esineb vasturääkivusi ja loogikavigu. Tegemist on suures osas demagoogiaga. Palume eelnõu kriitiliselt üle vaadata ja selles väljendatud mõtteid faktidele tuginedes põhjendada.

Vallavalitsus on eelnõu kriitiliselt üle vaadanud ja täiendavalt täpsustusi lisanud. Otsuse eelnõu on koostatud õigusaktide kohaselt ja vastavuses nendega.

Vallavalitsus on nõus ka Aravete Keskkooli õppenõukogu üldise arvamusega, et eelnõu on tehtud lühikese ajavahemiku jooksul ning kokkuvõtte põhjendus jääb arusaamatuks. Täpne kokkuvõtte planeerimine on sellise muudatuse juures keeruline, sest oleme jätnud koolidele muudatuse elluviimisel autonoomia senise eelarve piirides palvega leida kokkuvõttevõimalusi.

Kooli kollektiivi ebakindlus edasise töökorralduse üle on mõistetav, sest iga muutus toob kaasa väljumise senisest turvatsoonist ja tekitab ärevust. Õpetaja kutsestandard eeldab ennastjuhtivat isiksust ja loodetavasti saavad kõik pedagoogid oma ärevusega hakkama. Loodame, et juhtkond saab olla igakülgse toeks õpetajatele muudatustega toimetulekuks.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Ambla-Aravete Kooli õppenõukogule, kes andis oma koosolekul 07.03.2023 (protokoll nr 2) järgmise arvamuse: Leiate, et nii põhjalikke muudatusi hariduselus ei tohi teha kiirustades, vaid kaalutletult kohalike õppijate huve arvestades. Õppekoha moodustamine Amblas peab võimaldama koolielu valutult muuta nii, et praegune kaheksas klass saaks lõpetada oma kodukoolis põhikooli ja edaspidi säiliks Amblas õppimisvõimalus nii I kui II kooliastmes.

Otsuse eelnõu saadeti Aravete Keskkooli hoolekogule, kes oma arvamust ei esitanud.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Järva valla noortevolikogule, kes 07.03.2023 (protokoll nr 2) andis järgmise arvamuse: noortevolikogu mõistab, et antud otsus on vajalik, kuid soovime aasta pärast näha, millised muutused on ümberkorraldamine ellu kutsunud.

Eelnevast lähtudes võtab Järva Vallavolikogu vastu käesoleva otsuse.

1. Korraldada 1. septembrist 2023 ümber Albu Põhikooli (registrikood 75004429), Aravete Keskkooli (registrikood 75003387) ja Ambla-Aravete Kooli (registrikood 75003447) tegevus järgmiselt:

1.1. Albu Põhikool jaotatakse kooliks ja lasteaiaks.

1.2. Ambla-Aravete Kool jaotatakse kooliks ja lasteaiaks.

1.3. Albu Põhikooli kooliosa liidetakse Aravete Keskkooliga.

1.4. Ambla-Aravete kooliosa liidetakse Aravete Keskkooliga.

1.5. Aravete Keskkool jätkab tegevust põhikoolina ning alates 1. septembrist 2023 tegutseb uue nime all Põhja-Järva Kool kolmes tegevuskohas Aravetel, Albus ja Amblas.

1.6. Albu Põhikooli lasteaiaosa liidetakse Ambla-Aravete Kooli lasteaiaosaga. Ambla-Aravete Kooli lasteaiaosa jätkab alates 1. septembrist 2023 tegutsemist koolieelse lasteasutusena uue nime all Põhja-Järva lasteaed, tegevuskohad Albus, Aravetel, Amblas, Ahulas.

2. Ümberkorraldamise tulemusena:

2.1. jätkab ühe asutusena kolme tegevuskohaga põhikool Põhja-Järva Kool (registrikoodiga 75003387);

2.2. jätkab ühe asutusena nelja tegevuskohaga koolieelne lasteasutus Põhja-Järva Lasteaed (registrikoodiga 75003447);

2.3. Albu Põhikool asutusena (registrikood 75004429) lõpetab tegevuse 31. augustil 2023.

3. Järva Vallavalitsusel korraldada otsuses märgitud asutuste tegevus ümber ajavahemikus 1. juulist kuni 31. augustini 2023.

4. Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavastegemisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide Järva Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

5. Otsus jõustub teatavastegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Rait Pihelgas

Vallavolikogu esimees

Seletuskiri

Järva Vallavolikogu otsuse „Albu Põhikooli, Aravete Keskkooli ja Ambla- Aravete Kooli tegevuse ümberkorraldamine“ eelnõule

Eelnõu esitab Järva Vallavalitsus.

Seletuskiri eelnõule on koostatud Järva Vallavolikogu töökorra § 22 lõike 1 kohaselt järgmiselt:

1) Õigusakti vastuvõtmise vajalikkuse põhjendus, mõjude analüüs ning kas ja kuidas on tagatud erinevate huvide tasakaalustatud esindamine.

Oleme Järva vallas jõudnud aega, kus tuleb inimestele ausalt tunnistada: igas külas harjumuspäraselt, ühetaoliselt ja ühtlase kvaliteediga avalike teenuste pakkumine käib meile üle jõu. Tuleb olla valmis paratamatuteks muutusteks.

Haridusvaldkonna arengukavas 2021–2035 on üheks olulisemaks strateegiliseks eesmärgiks seatud kvaliteetset haridust pakkuva, kaasava ja kestliku õppeasutuste võrgu ja taristu kujundamine selleks, et haridus oleks kättesaadav eri sihtrühmadele ja õppekeskkond toetaks nüüdisaegset õpikäsitust.

Järva valla põhjapiirkonnas tegutseb kolm erinevat põhikooli ja neli koolieelse lasteasutuse tegevuskohta vähem kui 20 km raadiuses. Senine osaline ümberkorraldamine on koolid ja lasteaiad viinud kaootiliselt ühtse juhtimise alla, kõik lasteaiategevuskohad on koolide juurde liidetud. Nii on tekkinud olukord, kus üks asutus tegutseb mitme erineva seaduse alusel, juhtimine on muutunud ebaratsionaalseks ja põhikooli on laste arvu kohta liiga palju, sest kolmanda kooliastme õppekava täitmine ja kaasaegsete õppemeetodite kasutamine eeldab klassis õpilasi üle kümne.

Albu Põhikooli, Aravete Keskikooli ja Ambla-Aravete Kooli põhikooli osas kokku õpib 260 last, jagunemine kolme kooliastme vahel on enam-vähem võrdne, seega tuleb klassi täituvuseks umbes 28 õpilast, mis eeldab maksimaalselt kahe klassikomplekti moodustamist. Hetkel on Järva valla põhjapiirkonnas klassikomplekte vanuseastmes kolm või neli.

Juhtimist jälgides on lasteaiad paraku kaotaja osas, sest juhtide tähelepanu kulub pigem koolide igapäevatöö korraldamisele. Koormused on jaotunud ebaühtlaselt ja juhtidel tuleb järgida paralleelselt mitut erinevat seadust ja olla kursis kahe erineva töökorraldusega.

Koolivõrgu ümberkorraldamise võimalusi kaaludes on arvestatav asutustelt endilt ja lapsevanematelt tulnud tagasiside, et mõistlik on kõikidele piirkonna lastele ühtlaselt kvaliteetse hariduse tagamiseks liita omavahel sama tasandi haridusasutused: koolid kooliga ja lasteaiad lasteaiaga.

Koolide juhtkondadele toimus infokoosolek ja võimalike muudatuste arutelu 8.veebruaril. Infokoosolek Albu kooliperele vallavalitsuse ja finantsosakonna osalusega toimus 16.veebruaril ja Aravetel 22.veebruaril. Tutvustati eelnõu, mille kohaselt toimub Albu Põhikooli, Aravete Keskikooli ja Ambla-Aravete Kooli kooliosade liitmine üheks kooliks ja lasteaiaosade liitmine üheks lasteaiaks.

Koolivõrgu ümberkorraldamise vajadust ja võimalusi kaaludes tuleb analüüsida kavandatavate muutuste mõju hariduse kvaliteedile: nii võimalusi parandada ümberkorralduste abil hariduse kvaliteeti praegu kui ka vajadust tagada muutuvates tingimustes kvaliteetne haridus kaugemas tulevikus. Haridusvõrgu optimeerimise eesmärk on lisaks rahalisele kokkuhoiule ka olemasolevate õpetajate tööjõukulude targem kasutamine, et tagada õpilastele kvaliteetne ja kestlik haridus, õpetajatele täiskoormus, tööd väärtustav palk ning mõistlik töö- ja palgakorraldus.

Praegu töötavad kolm asutust, muudatuse tagajärjel tekib üks kolme tegevuskohaga kool ja üks nelja tegevuskohaga lasteaed, kus sama ressursi ja eelarve piires on töökoormuseid parem jagada. Samuti on ühiselt võimalik paremini korraldada õpilastele tugiteenuseid ning erinevate majade personali omavahelist koostööd. Kvaliteetse õppe vältimatuks eelduseks on kvalifitseeritud, oma ainevaldkonnas professionaalsete õpetajate olemasolu. Kvalifitseeritud õpetajad on endiselt oodatud ka ühendkooli. Praegustes koolides on kvalifitseeritud õpetajaid keskmiselt 65%, töötatakse palju aastaste lepingutega.

Õppe kvaliteedi analüüsimisel on lisaks oluline arvestada, et erinevates kooliastmetes on õppe sisule ja õpikeskkonnale ka mõnevõrra erinevad ootused. Esimeses ja teises kooliastmes (1.–6.

klassis) õpetab lapsi peamiselt klassiõpetaja, lapsed vajavad õppimisel täiskasvanu vahetut suunamist ja juhendamist ning heade õpitulemuste saavutamiseks on väga olulisel kohal turvaline koolikeskkond, kus õpilaste ja õpetaja vahel on head ja toetavad suhted. Kolmandas kooliastmes (7.–9. klassis) suureneb õpilaste eneseregulatsiooni ja iseseisva õppimise võime ning nad vajavad vastutuse võtmise ja katsetamise kogemusi. See tähendab, et õpilastel peab koolikeskkonnas olema piisavalt valikuid ja iseotsustamise võimalusi, sh nt võimalused tegeleda erinevate huvialadega. Kolmandas kooliastmes lisanduvad mitmed uued õppeained, mis eeldavad spetsiifilisemat õppekeskkonda (nt keemia- ja füüsikakabinet), mille kaasajastamise korral on võimalik jääda õppe korraldamisel ühe tegevuskoha piiresse.

Põhikooli ajal muutuvad suhted eakaaslastega väga oluliseks ning lähtudes lapse arengu perspektiivist on tähtis, et tal oleks koolis ühiste huvide ja väärtustega sõpru. Samas tuleb paindlikkuse, kohanemisvõime ja sotsiaalsete oskuste arenguks tagada õpilastele võimalused kogeda uusi olukordi ja suhelda erinevate inimestega.

HMS § 40 lõike 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalistele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Otsuse eelnõu oli arutusel vallavalitsuse istungil 1.märtsil 2023.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Albu Põhikooli hoolekogule, kes andis oma arvamus koosolekul 27.02.2023.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Albu Põhikooli õpilasesindusele, kes andis oma arvamus koosolekul 07.03. 2023.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Albu Põhikooli õppenõukogule, kes oma koosolekul andis arvamus 08.03.2023.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Aravete Keskkooli hoolekogule, kes oma arvamus ei esitanud.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Aravete Keskkooli õpilasesindusele, kes andis oma arvamus koosolekul 07.03.2023.

Otsuse eelnõu saadeti Aravete Keskkooli õppenõukogule, kes andis arvamus oma koosolekul 7.03.2023.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Ambla- Aravete Kooli õppenõukogule, kes andis oma arvamus koosolekul 07.03.2023.

Otsuse eelnõu saadeti Ambla-Aravete Kooli hoolekogule, kes andis oma arvamus e-koosolekul 22.02.2023.

Otsuse eelnõu saadeti arutamiseks Järva valla noortevolikogule, kes andis oma arvamus koosolekul 07.03.2023.

Arvamus, küsimused ja ettepanekud on käsitletud põhjalikult otsuse seletavas osas.

2) Milliste õigusaktidega on käesoleval ajal küsimus reguleeritud.

Koolieelse lasteasutuse seaduse paragrahv 33 lõike 1 alusel korraldab ja kujundab Lasteasutuse valla- või linnavolikogu otsusel ümber valla- või linnavalitsus. Lasteasutuse ümberkorraldamise või ümberkujundamise otsus tehakse arvestusega, et sellest on võimalik teavitada kirjalikult Haridus- ja Teadusministeeriumi, lasteasutust ja vanemaid (eestkostjaid, hooldajaid) vähemalt viis kuud enne ümberkorraldamise või ümberkujundamise tähtaega. Lõike 2 punkti 2 alusel lasteasutus

liidetakse teise lasteasutusega ja liidetav lasteasutus lõpetab tegevuse; punkti 3 alusel lasteasutus jaotatakse vähemalt kaheks lasteasutuseks ja jagunev lasteasutus lõpetab tegevuse.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse paragrahv 80 lõike 1 alusel korraldab ümber ja lõpetab kooli tegevuse kooli pidaja, kuulates enne ära hoolekogu ja õpilasesinduse arvamuse. Lõikes 2 on ära toodud koolide ümberkorraldamise võimalused: punkt 2 sätestab võimalusena, et kool või koolid liidetakse teise kooliga ja liidetav kool või liidetavad koolid lõpetavad tegevuse. Lõige 5 sätestab ümberkorraldamise ajavahemiku. Kool korraldatakse ümber või kooli tegevus lõpetatakse ajavahemikus 1. juulist sama aasta 31. augustini.

3) Milliseid valla õigusakte on vaja kehtetuks tunnistada või muuta õigusakti vastuvõtmisel.

Albu Vallavolikogu 23.03.2017 määrus nr 4 „Albu Põhikooli põhimäärus“, Järva Vallavolikogu 28.06.2018 määrus nr 28 „Aravete Keskkooli põhimäärus“ ja Järva Vallavolikogu 22.03.2018 määrus nr 12 „Ambla-Aravete Kooli põhimäärus“ tunnistatakse kehtetuks.

4) Õigusakti vastuvõtmisest tulenevad kulutused ja katteallikad.

Eelarves kavandatud vahendeid ei ületata.

5) Andmed eelnõu algataja kohta, esitamise kuupäev, koostaja nimi ning nimekiri, keda kutsuda istungile ja kellele õigusakt saata.

Eelnõu ja seletuskirja koostaja: Anneli Eesmaa, hariduse peaspetsialist; Karin Tenisson-Alev, vallasekretär, Kristi Laane, õigusnõunik.

Eelnõu esitati vallavalitsuse istungile 08.03.2023.

Eelnõu oli arutusel 16.03.2023 haridus- ja noorsootöökomisjoni koosolekul, kus sõnastati ümber selgitavas osas üks lõik.

Otsustati: Suunata muudatusega eelnõu volikogu 30.03.2023 istungile.